

Pracuję legalnie

OBOWIĄZKI PRACODAWCY W ZAKRESIE BHP

Pracuj i zatrudniaj legalnie

BHP A OBOWIĄZKI PRACODAWCY

PRACODAWCO!

Ponosisz odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie.

Na zakres Twojej odpowiedzialności nie wpływają:

- obowiązki pracowników w dziedzinie bhp,
- powierzenie wykonywania zadań służby bhp specjalistom spoza zakładu pracy.

W szczególności jesteś zobowiązany (art. 207 Kp):

- organizować prace w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy,
- zapewnić przestrzeganie w zakładzie przepisów oraz zasad bhp, wydawać polecenia usunięcia uchybień w tym zakresie oraz kontrolować wykonanie tych poleceń,
- reagować na potrzeby w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dostosować środki podejmowane w celu doskonalenia istniejącego poziomu ochrony zdrowia i życia pracowników, biorąc pod uwagę zmieniające się warunki wykonywania pracy,
- zapewnić rozwój spójnej polityki, zapobiegającej wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, uwzględniającej zagrożenia techniczne, organizację pracy, warunki pracy, stosunki społeczne oraz wpływ czynników środowiska pracy,
- uwzględniać ochronę zdrowia młodocianych, pracownic w ciąży lub karmiących dziecko piersią oraz pracowników niepełnosprawnych w zakresie podejmowanych działań profilaktycznych,
- zapewnić wykonanie nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy,
- zapewnić wykonanie zaleceń społecznego inspektora pracy.

OBOWIĄZKI PRACODAWCY

Masz obowiązek przekazać pracownikom informacje o:

- zagrożeniach dla życia i zdrowia występujących w zakładzie pracy, na poszczególnych stanowiskach pracy, w tym o zasadach postępowania w przypadku awarii,
- działaniach ochronnych i zapobiegawczych, podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń, o których mowa w pkt. 1,
- pracownikach wyznaczonych do:
  - udzielania pierwszej pomocy,
  - wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

Pracodawco, jesteś obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

Koszty działań podejmowanych przez Ciebie w zakresie bhp, w żaden sposób nie mogą obciążać pracowników. Wraz z osobą kierującą pracownikami jesteście zobowiązani znać, w zakresie niezbędnym do wykonywania ciężących na Was obowiązków, przepisy o ochronie pracy, w tym przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

KONSULTACJE

Pracodawco, powinieneś konsultować z pracownikami lub ich przedstawicielami wszystkie działania związane z bhp, w szczególności dotyczące:

- zmian w organizacji pracy i wyposażeniu stanowisk pracy,
- wprowadzania nowych procesów technologicznych oraz substancji i mieszanin chemicznych, jeżeli mogą one stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia pracowników,
- oceny ryzyka zawodowego występującego przy wykonywaniu określonych prac oraz informowania pracowników o tym ryzyku,
- tworzenia służby bhp lub powierzania wykonywania zadań tej służby innym osobom oraz wyznaczania pracowników do udzielania pierwszej pomocy,
- przydzielania pracownikom środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego,
- szkolenia pracowników w dziedzinie bhp.

UWAGA!

Pracodawco, masz także obowiązek zapewnić odpowiednie warunki do przeprowadzania konsultacji w godzinach pracy. Za czas nieprzepracowany w związku z udziałem w konsultacjach pracownicy lub ich przedstawiciele zachowują prawo do wynagrodzenia.

Pracownicy lub ich przedstawiciele nie mogą ponieść jakichkolwiek niekorzystnych dla nich następstw z powodu prowadzonej działalności w zakresie konsultacji.

WYZNACZENIE KOORDYNATORA

Obowiązki pracodawców w stosunku do pracowników wykonujących pracę jednocześnie w tym samym miejscu

Jeżeli w tym samym miejscu (np. na placu budowy) wykonują pracę pracownicy zatrudnieni przez różnych pracodawców, mają oni obowiązek (art. 208 Kp):

- współpracować ze sobą,
- wyznaczyć koordynatora, sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich pracowników zatrudnionych w tym samym miejscu,
- ustalić zasady współdziałania, uwzględniające sposoby postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń dla zdrowia lub życia pracowników,
- informować siebie nawzajem oraz pracowników lub ich przedstawicieli o działaniach w zakresie zapobiegania zagrożeniom zawodowym, występującym podczas wykonywanych przez nich prac.

Wyznaczenie koordynatora ma na celu zapewnienie jednolitego nadzoru i powinno dawać gwarancję pełnego respektowania przepisów bhp w miejscu wykonywania prac. Ustalenia, dotyczące wyznaczenia koordynatora i zasad współdziałania powinny być dokonane przed przystąpieniem pracodawców do wykonywania prac w tym samym miejscu.

PAMIĘTAJ!

Wyznaczenie koordynatora nie zwalnia Was jako pracodawców z obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy zatrudnionym przez Was pracownikom.

PIERWSZA POMOC

Zapewnienie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach

Obowiązkiem Twoim jest:

- zapewnić środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożaru i ewakuacji pracowników,
- wyznaczyć pracowników do:
  - udzielania pierwszej pomocy,
  - wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników,
- zapewnić łączność ze służbami zewnętrznymi, wyspecjalizowanymi w zakresie udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, ratownictwa medycznego oraz ochrony przeciwpożarowej.

PAMIĘTAJ!

Działania te powinny być dostosowane do rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, liczby zatrudnionych pracowników i innych osób przebywających na terenie zakładu pracy oraz rodzaju i poziomu występujących zagrożeń.

WYSTĄPIENIE ZAGROŻENIA

W przypadku możliwości wystąpienia zagrożenia dla zdrowia lub życia pracowników obowiązany jesteś do niezwłocznego:

- poinformowania pracowników o tych zagrożeniach oraz podjęcia działania w celu zapewnienia im odpowiedniej ochrony,
- dostarczenia pracownikom instrukcji umożliwiającej, w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia, przerwania pracy i oddalenia się z miejsca zagrożenia w miejsce bezpieczne.

UWAGA!

W razie wystąpienia bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia jesteś obowiązany:

- wstrzymać pracę i wydać pracownikom polecenie oddalenia się w miejsce bezpieczne,
- do czasu usunięcia zagrożenia nie wydawać polecenia wznowienia pracy,
- umożliwić pracownikom podjęcie działań w celu uniknięcia niebezpieczeństwa – na miarę ich wiedzy i dostępnych środków technicznych.

Pracownicy, którzy podjęli działania w celu uniknięcia zagrożenia, nie mogą ponosić jakichkolwiek niekorzystnych konsekwencji tych działań.

OBOWIĄZKI WOBEC INNYCH

PRACODAWCO!

Masz obowiązki w stosunku do osób niebędących pracownikami, ale wykonujących pracę w zakładzie lub miejscu wskazanym przez Ciebie.

Zobowiązany jesteś do:

- zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy osobom fizycznym, wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę,
- zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków zajęć odbywanych na terenie zakładu pracy przez studentów i uczniów,
- zastosowania środków niezbędnych do zapewnienia ochrony życia lub zdrowia osobom niebiorącym udziału w procesie pracy, a mającym dostęp do miejsca, w którym wykonywane są prace,
- przydzielania niezbędnej odzieży roboczej i środków ochrony indywidualnej osobom wykonującym krótkotrwałe prace albo czynności inspekcyjne w czasie, w którym ich własna odzież może ulec zniszczeniu lub znacznemu zabrudzeniu, a także ze względu na bezpieczeństwo wykonywania tych prac lub czynności.

OBOWIĄZKI PRZEDSIĘBIORCÓW

Obowiązki przedsiębiorców niebędących pracodawcami, jeśli organizują pracę innym osobom

Przepisy zobowiązujące do ochrony zdrowia i życia pracowników określone w art. 207 § 2 Kp stosuje się odpowiednio do przedsiębiorcy niebędącego pracodawcą, organizującego pracę wykonywaną przez osoby fizyczne na innej podstawie niż stosunek pracy, a także przez osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą (art. 304 Kp).

Oznacza to, że praca świadczona na innej podstawie niż stosunek pracy na rzecz przedsiębiorcy niebędącego pracodawcą, daje prawo temu przedsiębiorcy do wymagania od świadczącego pracę podporządkowania się jego poleceniom w zakresie bhp.

INNE OBOWIĄZKI

Obowiązkiem Twoim, jako pracodawcy, w odniesieniu do obiektów budowlanych i pomieszczeń pracy jest zapewnienie, aby:

- budowa lub przebudowa obiektu budowlanego albo jego części, w którym przewiduje się pomieszczenia pracy, była wykonywana na podstawie projektów uwzględniających wymagania bhp,
- obiekt budowlany, w którym przewiduje się pomieszczenia pracy, spełniał wymagania dotyczące bhp,
- przebudowa obiektu budowlanego, w którym znajdują się pomieszczenia pracy, uwzględniała poprawę warunków bhp.

Jesteś zobowiązany:

- zapewnić pomieszczenia pracy odpowiednie do rodzaju wykonywanych prac i liczby zatrudnionych pracowników,
- utrzymywać obiekty budowlane i znajdujące się w nich pomieszczenia pracy, a także tereny i urządzenia z nimi związane w stanie zapewniającym bezpieczne i higieniczne warunki pracy,
- zapewnić odpowiednie urządzenia higieniczno-sanitarne oraz dostarczyć środki higieny osobistej.

PRACODAWCO! Musisz zadbać, aby maszyny i inne urządzenia techniczne:

- zapewniały bezpieczne i higieniczne warunki pracy, w szczególności zabezpieczały pracownika przed urazami, działaniem niebezpiecznych substancji chemicznych, przed porażeniem prądem elektrycznym, a także nadmiernym hałasem, szkodliwymi wstrząsami, działaniem wibracji i promieniowania oraz przed szkodliwym, niebezpiecznym działaniem innych czynników środowiska pracy,
- uwzględniały zasady ergonomii.

INNE OBOWIĄZKI

Obowiązki w zakresie substancji chemicznych, w tym niebezpiecznych

PRACODAWCO! Nie możesz stosować:

- materiałów i procesów technologicznych bez uprzedniego ustalenia stopnia ich szkodliwości dla zdrowia pracowników i podjęcia odpowiednich środków profilaktycznych,
- substancji i mieszanin chemicznych nieoznakowanych w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację,
- niebezpiecznych substancji chemicznych i mieszanin niebezpiecznych bez posiadania aktualnego spisu tych substancji i preparatów oraz kart charakterystyki, a także opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem.

W razie zatrudnienia pracownika w warunkach narażenia na działanie substancji i czynników rakotwórczych, jesteś obowiązany zastępować te substancje i czynniki mniej szkodliwymi dla zdrowia lub stosować inne dostępne środki ograniczające stopień tego narażenia, przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

Obowiązki w dziedzinie bhp w zakresie organizacji szkolenia merytorycznego

PRACODAWCO! Masz obowiązek zapewnić pracownikowi przeszkolenie w zakresie bhp przed dopuszczeniem go do pracy oraz prowadzić okresowe szkolenia.

Nie możesz dopuścić do pracy pracownika bez wymaganego szkolenia w zakresie bhp.

INNE OBOWIĄZKI

Obowiązki w dziedzinie bhp w zakresie dostarczania środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego

Jesteś zobowiązany do:

- dostarczania pracownikowi nieodpłatnie środków ochrony indywidualnej, spełniających wymagania dotyczące oceny zgodności, zabezpieczających przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy oraz informowania go o sposobach postępowania się nimi,
- dostarczania pracownikom nieodpłatnie odzieży i obuwia roboczego, spełniających wymagania określone w Polskich Normach:
- jeżeli odzież własna pracownika może ulec zniszczeniu lub znacznemu zabrudzeniu,
- ze względu na wymagania technologiczne, sanitarne lub bhp (art. 237⁷ § 1 Kp).

PRACODAWCO!

Nie możesz dopuścić pracownika do pracy bez środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego przewidzianych do stosowania na danym stanowisku pracy.

Pracodawca zakłada i prowadzi odrębnie dla każdego pracownika kartę ewidencyjną przydziału odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, a także wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za używanie przez pracownika własnej odzieży i obuwia oraz za ich pranie i konserwację.

INNE OBOWIĄZKI

Obowiązki w zakresie wykonywania pracy przez pracownika

Jesteś zobowiązany do zaznajomienia pracowników z przepisami i zasadami bhp, dotyczącymi wykonywania przez nich prac. Obowiązany jesteś również wydawać szczegółowe instrukcje i wskazówki, dotyczące bhp na stanowiskach pracy.

Obowiązki w zakresie oceny ryzyka zawodowego

PRACODAWCO! Masz obowiązek:

- ocenić i udokumentować ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz
- stosować niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko, a także
- informować pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą, oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami (art. 226 Kp).

Badania i pomiary

Do Twoich obowiązków należy:

- przeprowadzenie na Twój koszt badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- rejestrowanie i przechowywanie wyników tych badań i pomiarów oraz
- udostępnianie ich pracownikom (art. 227 § 1 pkt 2 Kp).

Badania lekarskie

PRACODAWCO! Masz obowiązek:

- poddawać pracowników badaniom lekarskim wstępnym, okresowym i kontrolnym oraz
- przestrzegać zakazu dopuszczenia do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku (art. 229 § 4 Kp).

INNE OBOWIĄZKI

Posiłki i napoje

Zobowiązany jesteś zapewnić pracownikom zatrudnionym w warunkach szczególnie uciążliwych, nieodpłatnie, odpowiednie posiłki i napoje, jeżeli jest to niezbędne ze względów profilaktycznych (art. 232 Kp).

Wypadki przy pracy

Zobowiązany jesteś do systematycznego analizowania przyczyn wypadków przy pracy, chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami środowiska pracy i na podstawie wyników tych analiz stosować właściwe środki zapobiegawcze (art. 236 Kp).

Komisja bhp

W przypadku gdy zatrudniasz więcej niż 250 pracowników – zobowiązany jesteś powołać komisję bezpieczeństwa i higieny pracy, jako Twój organ doradczy i opiniodawczy (art. 237¹² i 237¹³ Kp). Konsultacje w zakresie bhp mogą odbywać się w ramach tej komisji (art. 237^{11a} § 5 Kp).

Prace uciążliwe, niebezpieczne lub szkodliwe dla zdrowia

Zobowiązany jesteś przestrzegać zakazu zatrudniania kobiet w ciąży i karmiących piersią przy pracach uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, które mogą mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią. Zakaz zatrudniania przy wymienionych pracach dotyczy również pracowników młodocianych.

SŁUŻBA BHP

PRACODAWCO!

Masz obowiązek odbyć szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie niezbędnym do wykonywania Twoich obowiązków.

PAMIĘTAJ!

Szkolenie z dziedziny bhp powinieneś okresowo powtarzać.

Służba bhp

PRACODAWCO!

Masz obowiązek:

- w przypadku zatrudnienia więcej niż 100 pracowników - utworzyć służbę bhp, pełniącą funkcje doradcze i kontrolne w zakresie bhp, a w przypadku zatrudnienia do 100 pracowników powierzyć wykonywanie zadań służby bhp pracownikowi zatrudnionemu przy innej pracy lub - w przypadku braku kompetentnych pracowników - specjalistom spoza zakładu pracy.

Jeśli masz ukończone szkolenie niezbędne do wykonywania zadań służby bhp, możesz sam wykonywać zadania tej służby, jeżeli:

- zatrudniasz do 10 pracowników albo
- zatrudniasz do 50 pracowników i jesteś zakwalifikowany do grupy działalności, dla której ustalono nie wyższą niż trzecia kategorię ryzyka w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (art. 237¹¹ § 1 i § 2 Kp). Na przykład branże takie jak: handel detaliczny, (oprócz samochodów), usługi, hotelarstwo, turystyka, gastronomia, rozrywka.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ WYKROCZENIOWA

PRACODAWCO!

Obowiązki z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy musisz realizować niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Zła sytuacja materialna nie zwalnia z obowiązku dbania o bezpieczeństwo w zakładzie pracy.

Odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w Twojej firmie ponosisz sam jako pracodawca.

Art. 283 par. 1 Kodeksu pracy stanowi:

„Kto, będąc odpowiedzialnym za stan bezpieczeństwa i higieny pracy albo kierując pracownikami lub innym osobami fizycznymi, nie przestrzega przepisów lub zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, podlega karze grzywny od 1 000 zł do 30 000 zł.”

Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, z późn. zm.).

Obowiązki dla Ciebie jako pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy określają również akty wykonawcze wydane na podstawie upoważnień zawartych w Kodeksie pracy, np.:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.).

Potrzebujesz pomocy wejdź na

www.prawawpracy.pl